

פרטיכל מישיבת ועדת הכספים
מיום 28.8.49

היו"ר ד. צ. פנקס
שר האוצר א. קפלן
חברי הועדה הנוכחים:

- פ. אפרתי
- א.מ. גניחובסקי
- ש. דיין
- ד"ר י. בדר
- מ. בן-עמי
- ד"ר א. גרנוח
- ב. רפטור
- י. רוקח
- א. הרצפלד
- ה. פרומקין

מטעם האוצר:
מר זגגי

מטעם המזכירות:
הגב' ק. אהרנוביץ
י. גיל

הישיבה נפתחה בשעה 10.00

- סדר היום: (1) הוצאות המשרדים
- (2) סדר עבודה הועדה

(1) הוצאות המשרדים

משרד החוץ - מליון מאתיים אלף.

היו"ר ד.צ. פנקס: רוב הועדה היה בדעה שאין להקטין את תקציב משרד זה. היתה הצעה להקטין ל-600 אלף. הצעה זו הוצעה ע"י ד"ר י. בדר. היתה הצעה של ב. רפטור להקטין ב-200 אלף, והצעה של י. רוקח להקטין ב-150 אלף.

ד"ר א. גרנוח:

דבר עם שר החוץ, ושמע ממנו טענה שיש להוסיף על הסכום. יעץ לנציג משרד החוץ לדבר עם

משרד האוצר ולנסות לבוא אתו לידי פשרה, ואם לא יצליח, יפנה לוועדה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

מספר חברים שאלו על נקודה 25, הוצאות ארגוניות חד-פעמיות של משרד החוץ, ויש לחת

הסבר על כך.

מר זגני:

מסביר שזאת מחלקה מדינית.

סכום:

רוב הועדה קבל את הצעת הממשלה.

משרד החקלאות - מליון ומאתיים אלף לירות.

ב. רפטור:

אינו יודע אם זזו הצעת הממשלה הועדה.

שמע ממשרד החקלאות שלגבי כמה וכמה עניינים

ישנה כפילות של כמה גורמים, הקרן הקיימת לישראל, הסוכנות, והממשלה

וגם מוסדות אחרים. טוען שהסכום המוקצב למשרד החקלאות הוא קטן מדי,

ומציע להגדילו ב-750 אלף לירות.

מר זגני:

התקציב המתוקן של משרד החקלאות מסתכם במליון

ו-340 אלף לירה. הסכום המתוקן הוגש ע"י

המשרד. הממשלה מציעה לא לשנות. סכום זה הופיע בפני ועדת השרים, אשר

החליטה לא להוסיף.

א. אפרתי:

סבור שתקציב החקלאות איננו גדול לגבי

התפקידים אשר משרד זה צריך למלא כיום

בהתישבות ובפתוח, בהדרכה, בתחנות נסיון וכל מה שקשור עם השכלה חקלאית,

גם בשטח היעור. מציע בקריאה ראשונה להחליט על חוספת של 100 אלף לירה,

אם כי, אם זה יפגע בתקציבים חיוניים אחרים כגון בריאות, חנוך, או סעד,

לא יעמוד על החוספה.

ד"ר א. גרנות:

סבור שאין מקום להגדלה באיזה תקציב שהוא.

אין לבוא אל המדינה בהצעות של חוספת, במצב

של הקופה היום. מבין שישנן הוצאות מרובות בחקלאות, אולם יש דברים שאינם

מתפקיד משרד החקלאות, כגון יעור. בזה מטפלת הקרן הקיימת; השנה נטעו

750 אלף עצים, ובשנה הבאה יהיו שני מליון. נגד כפילות בכל דבר שהוא

מציע לקבל את התקציב כמו שהוא.

י. רוקח:

מציע הקטנה של 100 אלף לירות.

מציע להשאיר את הסכום כמו שהוא, כי אין

היו"ר ד.צ. פנקס:

ספק שמחלקה זו תבוא בסוף השנה ותבקש

העברת מסעיף לסעיף. יהיו טעיפים אשר המשרד לא יוכל לבצע בהם את העבודות

וסעיפים אחרים אשר יחסר להם כסף. בתור סכום כולל, הוא חושב שהסכום שהוצ

מספיק.

ש. דייג:

סוען שאי אפשר לעבור על סעיף זה מבלי לדעת פרטים. אינו מבין לאיזה מטרה מציעים את הדברים השונים, ויש לשמוע מומחים, בכדי לדעת מה זרוש עבור דייג, ועבור סעיפים אחרים. רואה בחקציב את הסעיף "מקורות-מים". יודע שכזה עוסקה הנהלת הסוכנות, ושלקרן הקיימת יש תחנח מקורות. יש לדעת אם סעיף זה סותר את עבודת המוסדות או לא.

י. רוקח:

רואה בחקציב זה של משרד החקלאות דברים אשר אינם שייכים אליו, כי אם לחקציבי הפתוח. מציע להעביר דברים אשר אינם צריכים להשתייך לחקציב הרגיל, כגון תכנון מים וכו'.

ד"ר י. בדר:

הקרנות בזמן המנדט והסוכנות, טפלו/בחקלאות היהודית. והממשלה טפלה רק בחקלאות הערבית. חשב שאחרי הקמת המדינה, העבור החקלאות לטפול/ממשלה, ולא חשאר באותן הידיים אשר טפלו בה, אם כי עשו זאת באופן די מוכשר. לחקציב משרד החקלאות הוא רואה שההוצאות העיקריות הן לעובדים, ועולות 600 אלף לירה. בנוי החקציב הוא מוזר. ישנו סעיף דייג, סעיף קרן הדייג, וסעיף הרחבה נוספת של קרן הדייג. אינו מבין את הסדור הזה, ומבקש הסברה. מחוסר פנאי תומך בהקטנת החקציב ב-100 אלף לירות, ומבקש את מר זגני למצוא את האפשרויות לחסכון באדמיניסטרציה הכללית, וביעור, אשר הוא במידה מסויימת בזבוז.

א. אפרתי:

הפרוט לא ניתן ע"י משרד החקלאות, כי אם הוכן ע"י האוצר. הועדה הגיעה לסכום של מליון ו-340 אלף לירה, ויש לזכור שמספר העובדים הוא גדול בגלל המדריכים והעובדים המקצועיים. אסור להקטין את חקציב משרד זה, ויש אפילו להגדילו.

י. רוקח:

מפרט את הסעיפים אשר הוא מציע להקטין בהם: משחלות, - הקטנה של עשרה אלף לירות. בנגב - הקטנה של 20 אלף לירות. בית-שאן - הקטנה של 20 אלף לירות. פתוח מים - הקטנה של 25 אלף לירות. פתוח אילת - הקטנה של 10 אלף לירות. רזרבה - הקטנה של 25 אלף לירות.

ד"ר א. גרנוח:

סבור שאם ועדות המשנה עשויות רק בכדי
ללמוד את החומר, בלתי מבוסס הוא לעבור

בוועדה המלאה על רגל אחת על הצעות בלי ללמוד את המצב. מציע להשאיר
את הסכום כמו שהוא, מכיון שהמשרד רצה בו. היה רוצה לשמוע הסברה
בקשר לפרטי התקציב.

היו"ר ז.צ. פנקס:

מסכים לכך שראשי הפרקים והערכת התקציב
מעוררים שאלות. ד"ר בדר שאל כבר בקשר

לסעיפים השונים הקשורים עם דייג. סבור שאין הועדה יכולה לחוות דעה
בקשר לפרטי התקציב, מכיון שאינה מבינה אותם. מציע שהועדה חתן הוראות
לאוצר לנסח את התקציב של משרד זה מחדש. בעקבות דברי מר רוקח, מציע
שעניני הפתוח יסוכמו בנפרד, ואז אולי תמצא הועדה לנכון להכניס אותם
בתקציב הפתוח.

מתנגד שהמשרדים השונים יחנו מתוך מסגרת

פעולתם הלוואות שהם מנכים אח"כ, ואשר נכנסים למשרדים מבלי שהאוצר
יודע עליהם. מציע שכל ההלוואות תנתנה ע"י האוצר, ושיהיה מוסד מיוחד
אשק יטפל בהלוואות.

א. הרצפלד:

מתוך הנסיון, מסכים להצעה ~~הזו~~ של היו"ר,

כי כל ההלוואות צריכות להתרכז בידי מוסד

מוסמך אחד. מציע למר זגני לחשוב על כך.

אשר לתקציב, סבור שאי אפשר להכינו, ומשום

כך הציעו מספר חברים הקטנה. רוקח רצה להקטין את התקציב של חכנון המים.
חכנון המים פירושו גלוי מים בנגב ובעוד מקומות אשר אי אפשר שם להתישב
בלי מים, ואשר העברת צנורות מים אליהם היא בלתי אפשרית, גם בגלל גודל
ההוצאה, וגם בגלל זה שאין צנורות בארץ. למפעל זה דרושים כספים רבים,
הרבה יותר מאשר 40 אלף לירה. הדבר הוא כך בכל הסעיפים, אסור להוריד
מהתקציב של משרד זה. היה מציע להוסיף, אולם בגלל מצב הקופה של המדינה
לא יעשה זאת, אולם מציע להשאיר את הסכום כמו שהוא.

י. רוקח:

מסביר להרצפלד שלא הציע למחוק את הסעיפים הא

אלא להעבירם לתקציב הבלתי רגיל.

א. אפרתי:

ההצעה המקורית של האוצר היתה בגבול של שני

מליון ו-100 אלף לירה. האוצר הקטין את

הסכום למליון ו-200 אלף לירה, והוציא מספר סעיפים. הועדה עבדה תקציב של

מליון ו-340 אלף לירה. התקציב הזה אינו כולל את כל אותם הדברים שהמשרד הצי הסעיף של תחנות נסיון ושל הדרכה וחקירות עולה כסף רב. חוזר על הצעתו.

ד"ר י. בדר:

מבקש את מר זגבי, כשיערוך את התקציב בפעם האחרונה, לברר באיזה מקרים הכוונה רק להוצאה ישירה ע"י הממשלה, ובאיזה מקרים היא שותפת עם איזה שהוא מקור אחר. ישמור את התקונים אשר הוא רוצה להציע לאפפו זמן.

מר זגבי:

בקשר לעריכת התקציב, האמת היא שהתקציב אשר הוגש ע"י המשרד היה גדול בהרבה מהסכו שהממשלה החליטה עליו. האוצר היה צריך לערוך את התקציב הזה ביום אחד ולהגי לכנסת. אינו רוצה להגיד שאין רשלנות בעריכת התקציב. אולם האוצר פנה למשרד החקלאות ובקש ממנו תקציב בגבול של מליון ו-200 אלף לירות. משרד החקלאות עשה סבוטז'ה, ולא מסר תקציב.

בענין המשכורת היו חלוקי דעות עם המשרד

מלכתחילה. הוסכם על 400 איש בינואר. בחודש אפריל הגיש המשרד רשימה של 625 איש. האוצר הגיש רשימה קטנה יותר, אולם גדולה ב-35 איש ממה שהיה צריך בינואר. דבר זה הביא לידי הגדלה נכרת. בזמן עריכת התקציב, חשב שאי אפשר לקבוע סכום לכל פעולה, הואיל ולא כולן מעשנה. לכן צרף את הפעולות אשר יש להן אופי מיוחד ביחד, וכך ראה אפשרות למצוא קמוצים מבלי לפבוע בעבודה. בין האוצר ובין הועדה ישנו הפרש של 140 אלף לירה. הפרשים אלה הם מציקר בסעיף של העובדים. הועדה תצטרך להחליט אם להגדיל את המנגנון או לא. בהוצאות ארגוניות של המחלקה ישנה הגדלה של 50 אלף לירה. בשאר הסעיפים אין הבדלים גדולים בין הצעת המשרד והצעת האוצר. ביעור יש הפרש של 30 אלף לירה. בדריג ישנו סכום קטן ב-9 אלפים ל"י מהסכום שהאוצר הציע. הצעתו של מר פנקס עלולה לגרום לאוצר להפסדים עצומים. יהיה צורך להוצא ממשרדים שונים סכומים לא קטנים וליצור תקציב מיוחד. הכסף אשר ניתן כהלוואות אינו הולך לאבוד והאוצר מספל בגביתו. אינו מציע להחליט על כך שלא בנוכחות שר האוצר.

היו"ר ד.צ. פנקס:

מצא בסכום התקציב 76 אלף לירות הוצאות

נסיעה. אפילו למשרד החקלאות אשר יש לו

הוצאות מיוחדות של נסיעה למפקחים ולעובדים, סכום זה הוא גדול מדי.

בקשר לסעיף הכולל את העברת העובדים ירושלים, טוען שאינו מבין מדוע

שמע משר האוצר שכל זמן שאין-ארנונה, הוא מקפיא את הסעיף השני. יש להקטין את ההוצאות הארגוניות. משרד כזה אינו דורש פרסונל גדול.

אאאאאאאאא

היו"ר ד.צ. פנקס:

שואל מה פירוש לשכת קשר עם מוסדות בין-

לאומיים ומדוע סעיף זה דורש 12 אלף לירות.

שמע שיש מו"מ עם ירושלים על קבלת הלוואה של 250 אלף לירות מהאוצר לשם תיקון נזקים בבתיים בירושלים אשר נזקו ע"י ההפגזות. שואל מה מידת האמת, ומה אמצעים הסכויים שיענו להם בחיוב.

ש. דיין:

ארנונה פירושה בטוח לנזקי מלחמה.

כשהמלחמה אינה קיימת, האדם הרגיל ישאל

מה פירוש הדבר הזה. אם אומרים שזהו מס חד פעמי רק השנה, אשר יכסה את ההפסדים של המלחמה הקודמת, אפשר להבין זאת. יש להסביר שהאופר צריך לגמור לשלם את נזקי המלחמה הזאת.

מ. בן-עמי:

יש לדון על סעיף נפגעי מלחמה לא בקשר עם

הארנונה. שואל מה פירוש: "החזקת מכוניות",

אם שכוונה היא לנהגים ושומרים, או להקונים. רואה שלשה סעיפים הכוללים את המכוניות.

העזרה להחזקת האוכלוסיה המפוננה היא הוצאה

בלתי פרודוקטיבית, ויש לחסל אותה פעם אחת ולתמיד. יש להפריד בין חקון דירות שהן נכסי דלא ניידא, ורכישת כלים. יש לאחד את הסעיפים של הלוואות קונסטרוקטיביות בשתוף עם מוסדות אחרים, ועזרה קונסטרוקטיבית.

ב. רפפור:

מניה שהארנונה קיימת, ולפי זה יציע את הצעותיו.

שא

שר האוצר:

הבין שהסכום הואשא שהכנסת החליט להכניס חוק

בטוח, וחטיל על הממשלה להביא הצעה על הארנונה

אחרי הפגרא. אם ישנה החלטה פרינציפיונית, יכול האוצר לתפש דרך להקדים כמה מאות אלפים לירות מחוץ הנחה שבמשך חדשים אחדים יסתדרו הדברים הדרושים.

עומדת השאלה מה מותר לעשות, ומה אפשר לדחות, כדי לא לגרום סבל יוחר

מדי גדול. היתה הצעת אמצעים המשלה ש-85-90 אחוז ילכו לסדורים

משקיים. לא נורא אם 10-15 אחוז ילכו לא לעזרת נזקי משק כי אם נזקי גוף.

המדובר אינו על חיילים, כי אם רק על אזרחים. אפשר לקבל את הפרינציפ הזה או

לא.

ההוצאה למפונים היא בלתי פרודוקטיבית. מציע לגמור עם ההוצאה הזאת. כ-2 מליון ו-400 אלף לירה ילכו אצא לשקום, ועוד לא לגמרי ברור אם סכומים אצאאאאאאא אלה יהיו בצורה של הלוואות בחלקם. הכסף שיוחזר ילך לקרן אסונות. יכול להיות שחלק ינתן בצורה של הלוואות של ¹²⁸כסף רכוש שנפגע. 20 אחוז מזה בערך, ואולי עוד כמה עשרות לירות להוצאות ארגוניות ילכו לחקון דירות וכו'.

בקשר לענין העיר העתיקה בירושלים, יש לציין שהאנשים אינם רוצים בהלוואות. קשה להבדיל בין הסוגים השונים. אשר ללשכת הקשר עם מוסדות בין-לאומיים, היא מטפלת גם בפליטים ונפגעי מלחמה.

התקציב הוא מראשית השנה, ולא רק ל-7 חרשים כמו שקבע רוקח. הוציאו כבר כסף ידוע במשך הזמן, ויש לכסות אותו. בכל העולם, כשממשלה סדרה בטוח, היא המשיכה אותו מספר שנים אחרי המלחמה. באנגליה ישנם מקרים אשר עד היום עוד לא התחילו לשלם אותם. הדבר יקח זמן.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אין הועדה חוזרת בה ממה שהחליטה בקשר לענין המפונים. הכנסת תקבל החלטה אשר תאפשר לאוצר להוציא סכום מסויים על מנת שיכנס מהאאנונה אח"כ. יש ספקות אם הסכום הזה יכול להיות מוצא גם להחזקת מפונים, או רק לנזקי רכוש ^{לדחות} אאחוז ידוע. מבקש את שר האוצר אאאא את ההחלטה בארנונה כשחבוא הערכה מסויימת פחות או יותר של הנזקים שהממשלה חושבת שעל המדינה לכסות אותם. את הארנונה יצטרכו לגבות במשך שנים, ולא תוכל החלטה להתקבל אם לא תוגשנה לאוצר רשימות של הנזקים. אאאאאאאאאא

שר האוצר:

יכול מיד לתת את הרשימה. אינו יודע אם זו תהיה רשימה מלאה, אבל היא תכלול 80 אחוז מהנזקים. אינו מוכן לקבל את הערכת האנשים בעצמם. היחה פעם משאלה שאנשים ירשמו את הנזקים, אולם הממשלה לא התחייבה לשלם. ירושלים תובעת שהממשלה תעמיד לרשותה רבע מליון לירות למטרה זו.

היו"ר ד.צ. פנקס:

לגבי התקציב הנוכחי, היה מאד רוצה שהועדה תקבל החלטה בנוסח וברוח דברי הרצפולד

בקשר לענין המפונים.

בקשר לחקציב עצמו, היות ויש בו דברים שיכולים להעש ת
במשך חצי השנה הבאה, השאלה היא אם צריכים להכניס לתקציב את כל 660 האלף
בשלמפתם או להכניס פחות, ולהגיד שכשהארנונה תחקבל תוכנסנה גם ~~אלף אלף~~
ההוצאות האחרות.

שר האוצר: צריכה להיות החלטה פרינציפיונית של הועדה אם היא

מסכימה לכלל גם אח נזקי הגוף בארנונה או לא. אם מחליטים
לא לכלל, הסכום צריך להיות אחר.

א. מ. גניחובסקי: כל ענין הארנונה עוד לא הובא כחוק. אינו מבין את
הפרוצדורה. אין לקבל החלטה על חוק אם הוא אינו קיים
עדיין. מציע לכלל את נזקי הגוף בחקציב הרגיל.

י. רוקח: בדעתו של שר האוצר היה לכסות גם את נזקי הגוף וגם
את נזקי הרכוש מהארנונה. הוחלט לדחות את ענין הארנונה
לאחרי התקציב. מציע להשאיר את סעיף נזקי הגוף בתוך התקציב, אולם ~~ללקח~~
~~לקחת~~ להקטין אותו, ולחלקו לשנתיים. יש להקטין את סעיף העובדים במשרד.
מציע לסכום של 400 אלף לירה השנה.

מ. בן עמי: אינו שולל את המגמה לבוא לעזרת המשקים והרכוש הניזוק.
אם מדובר על בטוח, יש למצוא לנזקי גוף מקום אחר, ולהפריד
בין נזקי גוף ונזקי רכוש.

ב. רפטור: חוזר על הצעתו להכניס חוק בנוגע לארנונה, או להחליט
בקשר לכך החלטה ~~על~~ עקרונית, כי ישנם דברים אשר
אינם נהנים ~~ללקח~~ לדחוי.

ה. פרומקין: אם לא ילקחו הכספים לכסוי נזקי הגוף מהארנונה לא יהיה
מקור אחר אשר אפשרי יהיה לקחת את הכסף ממנו. מציע להכניס
בתקציב סכום מסוים על חשבון הארנונה, ולחת סמכות לשר האוצר להשתמש בכסף ~~ללקח~~
לנזקי גוף, מבלי לקבוע עדיין חוכן יסודי לחוק הארנונה.

ד"ר י. בדר: אפשר לקבל החלטה כללית ביותר אשר לא תחייב את הועדה לשום
דבר ואשר תחן לשר האוצר אפשרות סכנית להכניס סכום של
אנטיציפציה לתקציב. אולם אם לשא דרושה החלטה נוספת, יש להביא את הענין
לכנסת. זה נגד הנוהג הפרלמנטרי להחליט מה עושים בחלק של ~~ללקח~~ תוכן של
חוק לפני שידעו אם יתקבל החוק, ולפני שמביאים את החוק.

י. רוקח: מציע להכניס 400,000 ל"י להוצאות.

היו"ר ד. צ. פנקס:

בקשר לשאלה אם מותר לקחת כסף מהארנונה להטבת נ

נזקי גוף, סבור שהרעיון היסודי של ~~הא~~

הארנונה הוא שכל בעלי הרכוש שותפים לנזקים שנגרמו למישהו מבעלי הרכוש. לא יהיה צורך להגיש שכל בעלי הרכוש ישלמו אחוז מסוים בנזק בגוף של מישהו. צורך ביותר לקחת את הכספים הדרושים לכסוי נזקי גוף ממס הכנסה מהתקציב ~~ה~~ הרגיל. הדברים הדחופים ביותר לנזקי גוף אשר יש צורך לכסות אותם יכולים לעלות כ 350.000 ל"י, ויש לקחת אותם מהתקציב הרגיל.

ענין המפונים הוא אחר לגמרי. כאן מדובר לא רק ברכוש אלא בהריסת המשק אשר ממנו תיו אנשים. לשם כך יש לקחת דמי קדימה מן הארנונה, כ 350.000 ל"י. אפשר במדה מסוימת לפרש את המלה "מפונים" כתולדה מנזקי רכוש.

ה. פרומקין:

סבור שמותר לקבוע ש 10% של בעלי הרכוש

בארץ אחראים גם בעד נזקי גוף. אינו יודע אם

אפשר יהיה למצוא את הסכום הדרוש בתקציב הרגיל. מציע לדחות את ההחלטה בקשר לכך עד לאחר שהועדה תברר מה בקשר לאזון התקציב.

התקציב הכללי

היו"ר ד. צ. פנקס:

מציע כ 240 עד 260 אלף לירה בתקציב הרגיל.

שר האוצר ~~יש~~ רשאי לקחת את הסכום מן ההכנסה ה

העתידה של הארנונה.

מסכים להקטנת ההוצאות של האפרט.

סכום:

את שאלת המפונים ממליצה הועדה לפני ועדת המשנה לסיים.

הועדה ממליצה על הקטנת ההוצאות ~~ה~~ הארגוניות. הוסכם שענין הארנונה לא ישמש תקדים.

2. סדר עבודת הועדה.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אחה"צ דנים בשני חוקים: חוק מס קליטה,

וחוק מס עזבון.

בערב ומחר בבוקר גומרים את התקציב.

ביום ג' בערב חשב הועדה עד מאוחר וחגמור את

העבודה.

(ענין מ"מ עם הסוכנות לא מופענח)

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.